

บทความวิจัย

เรื่อง

แพทย์แผนจีนต่อนักศึกษาไทย

โดย

นางสาว สุวิชานันท์ สฤณภูกุล

รหัสนักศึกษา 05520735

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาติ อุ่ออัน

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ
สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2555

ชื่อเรื่อง แพทย์แผนจีนต่อนักศึกษาไทย

ชื่อผู้วิจัย นาวสาว สุวิชานันท์ สฤษฏ์กุล รหัสนักศึกษา 05520735

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาติ อุ๋อัน

ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการแพทย์แผนจีน ความแตกต่างของการรักษาระหว่างแพทย์แผนจีนและแพทย์แผนปัจจุบัน ปัจจัยในการเลือกศึกษาการแพทย์แผนจีนของนักศึกษาไทย ในประเทศไทย รวมถึงศึกษาเปรียบเทียบศาสตร์ในการรักษาโรคต่างๆของการแพทย์แผนจีนกับการแพทย์แผนปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่า การแพทย์แผนจีนในฐานะที่เป็นการแพทย์ทางเลือกนั้น มีความสำคัญต่อการเลือกรักษาในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น จากการศึกษาพบว่า ความเป็นไปได้และแนวโน้มในการศึกษาการแพทย์แผนจีนของนักศึกษาไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น สังเกตได้จากปัจจุบันมีโรงพยาบาลที่ให้การยอมรับแพทย์แผนจีนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการรับรองแพทย์แผนจีนในพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้การแพทย์แผนจีนเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.๒๕๔๒ อีกด้วย

คำสำคัญ แพทย์แผนจีน การฝังเข็ม, ยาสมุนไพรจีน, การครอบแก้ว, การนวดทุยหนา

บทนำ

การแพทย์แผนจีน (Traditional Chinese Medicine) เป็นศาสตร์การแพทย์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์การรักษาหรือการค้นพบเพื่อความอยู่รอดจากโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆของชาวจีนที่สะสมกันมานานเป็นระยะเวลาหลายพันปี การแพทย์แผนจีนมีการดูแลรักษาสุขภาพ 2 ส่วน คือ ส่วนของการป้องกันและส่วนของการรักษาโรค ในด้านการป้องกันการแพทย์แผนจีนจะเน้นสุขภาพจิตและกายที่แข็งแรง หลีกเลี่ยงความแปรปรวนของสภาพอากาศ นอกจากนี้ยังมีการป้องกันเมื่อเกิดโรคแล้วเพื่อไม่ให้โรคลุกลามไปสู่อวัยวะอื่น ในด้านการรักษา จะมีการรักษาโรคหรือสาเหตุที่แท้จริงของอวัยวะนั้นๆ หรือรักษาอาการของโรคอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือรักษาทั้งสองอย่างไปพร้อมกัน โดยมีวิธีที่ใช้รักษา เช่น การใช้ยา การฝังเข็ม การรมยา การนวดแบบจีน (ทุยหน่า) เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการรักษาระหว่างแพทย์แผนจีนและแพทย์แผนปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกศึกษาการแพทย์แผนจีนของนักศึกษาไทย

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาประวัติและความเป็นมาของการแพทย์แผนจีนจากหนังสือ ตำรา และอินเทอร์เน็ต โดยศึกษาค้นคว้าศาสตร์ที่ใช้ในการรักษาของแพทย์แผนจีน เช่น การฝังเข็ม การครอบแก้ว การใช้ยาสมุนไพร การนวดทุยหน่า
2. จัดทำแบบสอบถาม ในการเลือกตัดสินใจศึกษาเกี่ยวกับการแพทย์แผนจีนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน จากนักศึกษาคณะการแพทย์แผนจีนมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บททวนวรรณกรรม

ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรมบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับทฤษฎี ข้อมูลความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการแพทย์แผนจีน เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น นิยาม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการรักษา การฝังเข็ม และการตรวจวินิจฉัย เป็นต้น เพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษาในการดำเนินงานวิจัยต่อไป

1. แนวความคิด/ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

1.1 นิยามของ การแพทย์แผนจีน

“การแพทย์แผนจีน เป็นภูมิปัญญาตะวันออก เกิดจากประสบการณ์สั่งสมของคนจีน โบราณที่สืบสานกันนานนับพันปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นองค์ความรู้ที่บูรณา การวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติและวิทยาศาสตร์สังคมเข้าด้วยกัน เป็นการมองสรรพสิ่งแบบองค์รวมที่สามารถนำมาใช้ดูแลรักษาสุขภาพทั้งของผู้ที่ยังไม่เจ็บป่วย และสามารถเฝ้าระวังรักษาโรคให้แก่ผู้ที่เจ็บป่วยแล้วได้อย่างดี วิชาฝังเข็มสามารถนำมาใช้แทนยาสลับและรักษาโรคได้อย่างน่าอัศจรรย์ จนศาสตร์การแพทย์แผนจีนได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ไม่เพียงแต่เฉพาะในประเทศจีนอันกว้างใหญ่ไพศาลเท่านั้น ยังเป็นศาสตร์การแพทย์แผนโบราณที่องค์การอนามัยโลกยอมรับ” (วิชัย โชควิวัฒน์, 2550 หน้า 4)

โลกในยุคไอทีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วความเจริญทางวัตถุสมบูรณ์เพียบพร้อมมากยิ่งขึ้นไม่ขาดสาย ผู้คนมีชีวิตที่สะดวกสบาย แต่ก็รีบเร่งเคร่งเครียดกับหน้าที่การงานและชีวิตประจำวัน จึงขาดการออกกำลังกาย พืชภัยของสังคมสิ่งแวดล้อมเพิ่มทวีคูณมากยิ่งขึ้น คุณภาพต่อสุขภาพและชีวิตผู้คนในวงกว้าง ทำให้เกิดโรคอารยธรรม (เหตุที่เรียกว่าโรคยุคอารยธรรมเพราะเป็นโรคที่มาพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุของสังคมที่พัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ผู้คนใช้ชีวิตฝืนธรรมชาติ) ที่รักษายาก แม้ในทางการแพทย์จะได้ค้นคว้าหาวิธีพิชิตโรคเหล่านี้กันอย่างเอาจริงเอาจัง แต่ก็ยังไม่สามารถให้คำตอบที่น่าพอใจในที่สุดผู้คนที่พบ ว่าควรหวนกลับสู่ธรรมชาติ กลับสู่ภูมิปัญญา ปัจจุบันแพทย์แผนจีนก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่อยู่ในความสนใจของท่านผู้รักษาสุขภาพ (หมอไพร่, 2550)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความรู้พื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน

ศาสตร์การแพทย์แผนจีนมีประวัติยาวนานหลายพันปี คือ ศาสตร์ที่เป็นผลึกจากการสรุปบทเรียนการรักษาความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นท่ามกลางการดำรงชีวิต การต่อสู้กับธรรมชาติและต่อสู้กับโรคภัยไข้เจ็บของมนุษย์ตั้งแต่โบราณกาล ได้นำเอาปรัชญาโบราณผสมผสานเข้ากับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และวิทยาศาสตร์สังคม จนกลายเป็นระบบทฤษฎีแพทย์แผนจีนที่มีหลัก

ความคิดแบบองค์รวมและหลักการวิเคราะห์รักษาที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น เป็นคลังแห่งความรู้ และเป็นรากฐานทางความคิดในการสืบทอดคุณค่านี้ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น

การวินิจฉัย จำแนก และหลักการรักษา

หนึ่งในเนื้อหาที่มีลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวของศาสตร์การแพทย์แผนจีนอีกอย่างก็คือ สอนให้ใช้การตรวจ 4 อย่าง คือ

1. ดู คือ ดูสีหน้าท่าทาง การเดิน การพูดคุยและทุกอย่างที่มองเห็นจากทางภายนอก
2. สัมผัสสกลิน เช่น กลิ่นปาก กลิ่นอุจจาระ
3. ถาม ถามประวัติ ความเป็นมาของการเกิดโรคและ

4. การจับชีพจร หรือที่เรียกกันจนเคยชินว่า “แม่” โดยใช้นิ้วชี้ นิ้วกลางและนิ้วนางจับที่ข้อมือเหมือนจับชีพจรของแพทย์แผนปัจจุบัน คนในสมัยโบราณของจีนสังเกตการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติ ในร่างกายคน และความเกี่ยวพันของคนกับธรรมชาติมาเป็นเวลายาวนาน จึงมีพื้นฐานของความเป็นวิทยาศาสตร์ อีกทั้งมีปัญหาทางความคิดในการมองสรรพสิ่งอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความแตกต่างกัน มีการเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งรวมอยู่ด้วย

หลักการวินิจฉัย 8 อย่าง

อันได้แก่ ร้อน-หนาว พร่อง-แกร่ง ภายนอก-ภายใน Yin-หยาง มาทำการวินิจฉัยจำแนกโรคที่เกิดขึ้นในร่างกายของผู้ป่วย เพื่อกำหนดแนวทางในการรักษาตามหลักที่ จับส่วนเกินเติมส่วนที่ขาด ร้อนรักษาด้วยเย็น เย็นรักษาด้วยร้อน จับได้พิสัยของโรคผสมผสานกับการเสริมภูมิคุ้มกันด้านของร่างกายไปพร้อมกันหรือก่อนหลังตามสภาพของผู้ป่วย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดตำรับยาและเพิ่มลดตัวยา กำหนดจุดฝังเข็ม หรือประสานกันทั้งสองอย่าง หากทำได้อย่างถูกต้องแม่นยำ การรักษาก็จะได้ผลดี แพทย์จีนผู้มีประสบการณ์จะสามารถทำได้อย่างชำนาญ เช่น เมื่อจับแม่ผู้ป่วยแล้วสามารถบอกได้ว่าเป็นอะไร โดยที่เรายังไม่ได้ออกอาการ ไม่ใช่เรื่องเกินจริงแต่ไม่ใช่หมอจีนทุกคนจะทำได้ ต้องเป็นหมอที่ผ่านการฝึกฝนและสั่งสมประสบการณ์เป็นเวลายาวนาน หมั่นศึกษาหาความรู้ อีกทั้งพรสวรรค์ส่วนตัวของหมอแต่ละคนด้วย

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นหลักคิดของปรัชญาพื้นฐานของคนโบราณ ที่มองความเป็นองค์รวมของคนกับธรรมชาติ และองค์รวมของส่วนต่างๆในร่างกายจนกลายมาเป็นทฤษฎีแพทย์แผนจีนที่เป็นระบบในเวลาต่อมา ยังมีหลักในการวินิจฉัยรักษาเป็นลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของตัวเองที่สืบทอดมาเป็นเวลายาวนานอีกด้วย นอกจากนี้การแพทย์แผนจีนยังมีเนื้อหาที่สำคัญอย่างยิ่งอีกคือ ศาสตร์ว่าด้วย Yin-หยาง ศาสตร์ธาตุทั้ง 5 เส้นลมปราณ เหตุแห่งโรค และกลไกการเกิดโรค พระอาทิตย์เป็นหยาง พระจันทร์เป็นยิน

ทฤษฎีอิน-หยาง

เป็นทฤษฎีทางปรัชญาโบราณแขนงหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังการเกิดขึ้นและการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งทั้งมวลในจักรวาล ที่เห็นว่าสรรพสิ่งทั้งมวลล้วนเกิดจากบทบาทของพลังตรงกันข้ามที่มีต่อกันสองสิ่ง คือ อิน-หยางที่ดำรงอยู่ในโลกธรรมชาติทุกแห่งหน เป็นคู่ที่ต้องดำรงอยู่ด้วยกันจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ แต่ทั้งคู่ก็ไม่เหมือนกันอยู่ตรงข้ามกันหรือเรียกว่าคู่ของความขัดแย้งที่อยู่ในองค์เอกภาพ ในโลกธรรมชาติมีอิน-หยางดำรงอยู่คู่กันอย่างแยกไม่ออก จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ เช่น ฟ้าเป็นหยาง ดินเป็นอิน พระอาทิตย์เป็นหยาง พระจันทร์เป็นอิน กลางวันเป็นหยาง กลางคืนเป็นอิน ไฟเป็นหยาง น้ำเป็นอิน ด้านนอก ข้างบน ร้อน อบอวน รวดเร็วว่องไว ชยัน ใจร้อน โมโหง่าย หน้าแดง สมรรถนะแข็งแกร่งเป็นหยาง ด้านใน ข้างล่าง หนาวเย็น มีด เชื่องซึม ชุ่ม สลัดล่า เชื่องช้า สงบ สมรรถนะอ่อนแอเป็นอิน เป็นต้น ในร่างกายคน คู่ขัดแย้งแต่เป็นเอกภาพกันของอิน-หยางนี้ดำรงอยู่ในทุกส่วนทั่วร่างกาย เช่น ผู้ชายเป็นหยาง ผู้หญิงเป็นอิน อวัยวะต้นเป็นอิน อวัยวะกลางเป็นหยาง ซี่เป็นหยาง เลือดเป็นอิน เส้นลมปราณก็ยังแบ่งเป็นเส้นอินและ หยาง โดยในเส้นลมปราณหลักทั้ง 12 เส้นก็จะแบ่งเป็นเส้นอินมือและเส้นหยางมืออย่างละ 3 เส้น เส้นอินเท้าและเส้นหยางเท้าอย่างละ 3 เส้น ที่เชื่อมอิน-หยางของส่วนต่างๆ ทั่วร่างกายให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

อิน – หยาง เป็นด้านของสรรพสิ่งที่ตรงข้ามกัน จะต่อต้านกัน ขณะเดียวกันก็ควบคุมและเป็นเอกภาพแก่กัน เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลา สรรพสิ่งที่ปรากฏอยู่ในจักรวาลนี้ประกอบด้วยอิน-หยางทั้งสิ้น อิน-หยางเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวเนื่องกันตลอดเวลา และการเปลี่ยนแปลงนี้เองที่เป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์ธรรมชาติทั้งปวง รวมทั้งการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของชีวิตมนุษย์ลักษณะของอิน -หยาง หยางมีแนวโน้มที่จะแผ่อก ไหลขึ้นเบื้องบน และเป็นความเคลื่อนไหว ส่วนอิน มีแนวโน้มที่จะหดเข้าภายใน ไหลลงเบื้องล่าง และเป็นความหยุดนิ่ง หากปริมาณหรือคุณภาพของตัวใดตัวหนึ่งเหลื่อมล้ำเกินไป สภาวะสมดุลก็จะแปรเปลี่ยนไป

ธาตุทั้ง 5

ในโลกธรรมชาตินั้นสรรพสิ่งทั้งหลายล้วนก่อรูปขึ้นจากธาตุทั้ง 5 อัน ได้แก่ ไม้ ไฟ ดิน โลหะและน้ำ การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงใดๆ ล้วนเป็นผลมาจากการเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งและส่งผลสะท้อนต่อกัน เป็นวัฏฏพื้นฐานที่ขาดไม่ได้ พบได้ในชีวิตประจำวันและการทำมาหาเลี้ยงชีพของมนุษยชาติน้ำ ไฟ เป็นสิ่งที่เราใช้ทำอาหาร โลหะและไม้ใช้ในการก่อสร้าง ทั้งยังสามารถนำมาสร้างที่อยู่อาศัยของมนุษย์ ดินก็ใช้เพื่อการเพาะปลูก เหล่านี้ล้วนเพื่อการใช้สอยของมนุษย์และบนพื้นฐานของธาตุทั้ง 5 นี้ยังสามารถต่อยอดออกแยะเป็นวัตถุต่างๆที่มารับใช้มนุษย์อีกมากมาย เมื่อมนุษย์สัมผัสอยู่เป็นประจำจึงค่อยๆ รับรู้กฎเกณฑ์ความเป็นไปและบทบาทของธาตุทั้ง 5 มากยิ่งขึ้นจนสามารถโยงโยเข้ากับอวัยวะในร่างกายคนเข้ากับฤดูกาล เข้ากับทิศ เข้ากับสีสัน ตามลักษณะพิเศษที่คล้ายคลึงกันได้อย่างลงตัว เช่น

ธาตุไม้

มีลักษณะคดงอและตั้งตรง ไม้จะมีสีเขียว สีเขียวขจีมักอยู่ในฤดูใบไม้ผลิเหมือนทุกอย่างเริ่มเกิดใหม่มีความอบอุ่นจึงอยู่ทางตะวันออก ฤดูใบไม้ผลิมักจะมีลมแปรปรวน อากาศผันผวนบ่อย ตรงกับลักษณะของตับ เพราะตับจะดูแลเส้นเอ็นที่สามารถตั้งตรงคดงอยืดหยุ่นได้ ตับควบคุมสี (หรือลม) ในร่างกาย มักแปรปรวนบ่อยเหมือนลมในฤดูใบไม้ผลิ คนที่อารมณ์เสียบ่อยจึงมักถูกกว่าว่าไปถึงซี่ตับพลุ่งพล่านมาก ทำให้เป็นคนเจ้าอารมณ์ จนเกิดเป็น โรคความดันโลหิตสูง และอัมพฤกษ์ได้ง่ายๆ ธาตุประจำของตับจึงเป็นธาตุไม้

ธาตุไฟ

มีลักษณะร้อน แผลเผา ลอยขึ้นเบื้องบน ไฟมีสีแดง ร้อนอบอ้าวเหมือนฤดูร้อน จึงอยู่ทิศใต้ มีสีแดงและร้อนแรงเปรียบเสมือนหัวใจ ไฟเผาไหม้มากก็จะมีรสขม เราจึงควรจำไว้ว่าหัวใจเป็นธาตุไฟ ถ้าไฟมากเกินไปหัวใจก็จะสั่นหวิวหรือนอนไม่หลับ และร้อนใน ปากเป็นแผล ถ้าไฟในหัวใจไม่พอหัวใจก็ไม่ค่อยมีกำลังจะเต้น เป็นต้น ธาตุประจำของหัวใจจึงเป็นธาตุไฟ

ธาตุดิน

เป็นผืนดินสามารถปลูกพืชไร่ จึงมีสีเขียว การเพาะปลูกจึงต้องอาศัยฝนจึงเป็นหน้าฝน อากาศชื้น สรรสิ่งต่างๆล้วนล้อมรอบดิน เกิดจากดิน ดับสูญก็ลงดิน ดินจึงเป็นตรงกลาง เมื่อดินเป็นคลังเสบียงของโลกธรรมชาตินี้ก็เหมือนม้ามที่เป็นคลังเสบียงของร่างกาย ธาตุประจำของม้ามจึงเป็นธาตุดิน

ธาตุโลหะ

มีลักษณะที่ขึ้นต่อและมีการเปลี่ยนแปลง เพราะ โลหะต้องนำมาแปรรูปจึงจะนำไปใช้ได้ ไม่ว่าจะเหล็ก ทองแดง ตะกั่ว ทอง เมื่อขุดมาแล้วต้องผ่านการหลอม นำมาแปรรูปก่อนจึงจะใช้ประโยชน์ได้ เหมือนปอดของคน เหมือนฤดูแล้งมีรสเผ็ด อยู่ทิศตะวันตก ธาตุประจำของปอดจึงเป็นธาตุโลหะ

ธาตุน้ำ

มีลักษณะหล่อลื่น หนาวเย็นจึงเหมือนฤดูหนาว ความหนาวเย็นมักอยู่ที่ศีรษะ น้ำจะมีรสเค็ม สีประจำคือสีดำ ใต้เกี่ยวข้องกับน้ำในร่างกายมากที่สุด ธาตุประจำของไตจึงเป็นธาตุน้ำ

ความละเอียดลึกซึ้งที่เป็นมนต์เสน่ห์ของการแพทย์แผนจีนยังอยู่ที่การเข้าใจต่อกฎเกณฑ์ของธาตุทั้ง 5 ที่ต่างสร้างกันและต่างข่มกัน

ต่างสร้างกัน หมายถึงธาตุหนึ่งก่อกำเนิดหรือสร้างอีกธาตุหนึ่ง เช่น ธาตุไม้สร้างธาตุไฟ เพราะไม้เผาไหม้เป็นไฟได้ ธาตุไม้ที่สร้างก็กลายเป็นธาตุแม่ คุไฟที่ถูกสร้างกลายเป็นธาตุลูก ธาตุไฟสร้างธาตุดิน เมื่อไฟเผาผลาญสิ่งต่างๆเป็นเถ้าถ่านแล้วจึงกลายเป็นดิน ธาตุไฟที่สร้างก็กลายเป็นธาตุแม่ ธาตุดินที่ถูกสร้างก็กลายเป็นธาตุลูก ธาตุดินสร้างธาตุโลหะ บั้นปลายของสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกล้วนกลับคืนสู่ดิน ดินสั่งสมจนแยกธาตุกลายเป็นโลหะต่างๆขึ้น ธาตุดินที่สร้างกลายเป็นธาตุแม่ ธาตุโลหะที่ถูกสร้างกลายเป็นธาตุลูก ธาตุโลหะสร้างธาตุน้ำ ธาตุน้ำสร้างธาตุไม้ จะเห็นได้ว่าแต่ละธาตุ ล้วนเป็นผู้สร้างและผู้ถูกสร้าง ไม่มีสิ้นสุด นี่ก็ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แตกต่างกัน แต่พึ่งพากัน ควบคุมกันของธาตุต่างๆในธรรมชาติในร่างกายคนก็เช่นเดียวกัน อวัยวะทั้ง 5 ที่เป็นธาตุทั้ง 5 ก็ล้วนมีความสัมพันธ์ต่างสร้างกัน เกี่ยวพันกันอย่างสนิทแน่นแฟ้นที่แยกออกจากกันไม่ได้

ต่างข่มกัน หมายถึงธาตุหนึ่งมีบทบาทระงับและควบคุมอีกธาตุหนึ่ง เพื่อคงความสมดุลไว้ เช่น ธาตุดินข่มธาตุน้ำ ดินสามารถดูดซับน้ำไม่ให้มากจนเกินไป ธาตุน้ำข่มธาตุไฟ น้ำสามารถดับไฟ ความเย็นสามารถดับร้อนได้ น้ำจึงช่วยข่มไฟไว้เพื่อคงความสมดุล ธาตุไฟข่มธาตุโลหะ ความร้อนของไฟสามารถหลอมโลหะจนสามารถนำมาใช้งานได้ ธาตุโลหะข่มธาตุไม้ เมื่อโลหะทำเป็นมีดหรือของมีคมก็สามารถตัดไม้ได้ ดังนั้นจะเห็นว่าแต่ละธาตุล้วนเป็นธาตุที่ข่มและถูกล้วนเป็นธาตุที่ถูกข่มหมุนเวียนกันไป เพื่อคงความสมดุลในธรรมชาติและในร่างกายมนุษย์ การต่างสร้างและต่างข่มกันนี้จะดำรงอยู่ในสรรพสิ่งทั้งมวล

ภาพที่ 1 แสดงการเกิดและการข่มของธาตุทั้ง 5

การฝังเข็ม [Acupuncture] เป็นส่วนหนึ่งของการรักษาของแพทย์แผนจีน [TCM] โดยองค์รวมของศาสตร์ ด้านนี้ประกอบไปด้วยการรักษาในหลากหลายวิธีการ เช่น การฝังเข็ม การใช้สมุนไพรจีน การนวด [Tuina] การร่ำมวยจีน การกดจุด การใช้อาหารรักษาโรค เป็นต้น การฝังเข็มเป็นการรักษาโรค/ความเจ็บป่วยวิธีหนึ่ง ที่มีมานานหลายพันปี เท่าที่มีการบันทึกในประวัติศาสตร์ และในเอกสารอ้างอิงต่างๆ ที่มีบันทึกอยู่ ที่ยังไม่สูญหาย และยังไม่ถูกทำลายไป

ภาพที่ 2 แสดงการฝังเข็ม

การฝังเข็ม เป็นการใช้เข็มปักลงไปตามจุดต่างๆบนร่างกาย ของทั้งมนุษย์และสัตว์ ตามจุดสำคัญๆที่มีการบันทึกไว้ตั้งแต่โบราณมาแล้วว่า มีความสำคัญและสัมพันธ์กับอวัยวะต่างๆในร่างกาย จุดฝังเข็มบนร่างกายมนุษย์มีอยู่หลายร้อยจุด แต่จุดที่มีการบันทึกไว้อย่างชัดเจน ในเอกสารตำราแพทย์จีนโบราณและในเอกสารอ้างอิง ขององค์การอนามัยโลก [WHO] จะมีอยู่จำนวน 349 จุด บนเส้นลมปราณ [meridian] หลักๆ 12 เส้นหลักและอีก 2 เส้นรอง โดยจำนวนเส้นลมปราณ ในร่างกายแต่ละข้าง[ข้างขวา/ซ้าย] ในแต่ละข้างของร่างกายจะมี 12 เส้น โดยแบ่งเป็นส่วนของแขน 6 เส้น และส่วนของขาอีก 6เส้น [ส่วนอีก2เส้นรองจะอยู่ตรงกลางหลังและตรงกลางหน้าท้อง] ในส่วนของแขน 6เส้น ก็จะจับคู่กันเองเป็น3คู่ เช่นเดียวกับขาก็จะจับคู่กันเองเป็น 3คู่ แต่ละเส้นจะมีชื่อ

เรียกและหน้าที่ของมันอย่างชัดเจน ขอยกตัวอย่าง 2 เส้นใน 6เส้นบนแขน เส้นของปอดและ ลำไส้ใหญ่ โดยเส้นของปอดจะสิ้นสุดที่ข้อมือ นิ้วโป้ง ส่วนเส้นของลำไส้ใหญ่ จะเริ่มบริเวณด้านข้าง ปลายนิ้วชี้ทั้ง 2เส้น นี่คือนิ้วชี้ของปอดและลำไส้ใหญ่จะ สัมพันธ์กันแบบภายนอกและภายใน เป็นแบบ External & Internal relationship เส้นของปอดมีชื่อเรียกว่า เส้นไท่อินปอด [Taiyin lung meridian] เส้นของลำไส้ใหญ่มีชื่อเรียกว่า เส้นหยางหมิงลำไส้ใหญ่ [Yangming large intestine meridian]

ในเส้นลมปราณแต่ละเส้น จะมีจุดฝังเข็ม [Acupuncture points] หลายจุดจำนวนแตกต่างกันไปมากบ้าง น้อยบ้าง เช่น บนเส้นไท่อินปอดจะมีอยู่ 11 จุด บนเส้นหยางหมิงลำไส้ใหญ่จะมีอยู่ 20 จุด แต่ละจุดก็จะมีชื่อเรียกของตัวเองทุกจุดชื่อของจุดจะแตกต่างกันออกไป และทุกชื่อก็จะมี ความหมายของตัวเอง ชื่อทั้งหมดเป็นชื่อในภาษาจีนกลาง เช่นจุดที่บริเวณด้านข้าง ปลายนิ้วโป้ง ของเส้นไท่อินปอด มี ชื่อเรียกว่า จุดเซ่าซาง [Shao Shang] หรือจุดแรกของเส้นหยางหมิงลำไส้ใหญ่ ที่ปลายนิ้วชี้ด้านข้างมีชื่อว่าจุด ซางหยาง [Shang Yang] สำหรับ คนต่างชาติการจะไปจำชื่อจุด ฝังเข็มนับร้อยจุดเป็นชื่อจีนกลาง เป็นเรื่องยาก ทางองค์การอนามัยโลก [WHO] จึงกำหนดรหัส ขึ้นมาแทนชื่อจุด เหล่านั้น เช่น จุดเซ่าซาง มีรหัสเป็น "LU-11" หรือ จุดซางหยาง มีรหัส เป็น "LI-1" เป็นต้น

ภาพที่ 3 แสดงจุดฝังเข็ม

จุดฝังเข็มแต่ละจุดบนเส้นลมปราณแต่ละเส้นจะมีความสัมพันธ์ ภายในเส้นของตัวเอง และสัมพันธ์กับจุดในเส้นคู่ของมันดังที่กล่าว ไปแล้ว เช่น จุดเลี่ยเซวี่ [Lieque, อยู่บริเวณด้าน ข้าง ข้อมือ] ซึ่งเป็นจุดหนึ่งในเส้นไท่อินปอด จะสัมพันธ์กันมากกับจุด เหอกู่ [Hegu, อยู่บริเวณเนินเนื้อ ระหว่าง นิ้วโป้งและนิ้วชี้] ซึ่งอยู่บนเส้นหยางหมิง ลำไส้ใหญ่ (<http://www.thaiyinyang.com>)

3. ผลจากการสำรวจและการทำแบบสอบถามของนักศึกษาคณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัว เถียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 10 คน พบว่า

3.1 เหตุผลในการเลือกศึกษาคณะการแพทย์แผนจีน สรุปได้ดังนี้

3.1.1 เพราะชอบดูหนังจีน เห็นว่า มีหมอเทวดา เท่หัดดี เลยอยากเรียนจะได้รักษาคนได้ทุกโรค

3.1.2 คุณพ่ออยากให้ศึกษาขณะนี้

3.1.3 เป็นแพทย์ทางเลือกที่ยังไม่ได้ยอมรับพอสมควร แต่สนใจในเรื่องการรักษา โดยการรักษาจะพึ่งธรรมชาติมากกว่าสารเคมี ซึ่งสารเคมีจะมีสารตกค้าง มีผลต่อร่างกายในอนาคต

3.1.4 มีความสนใจทางด้านศาสตร์การฝังเข็ม

3.1.5 สนใจในการช่วยเหลือคน มีความสุขที่ได้รักษาคน

3.1.6 เพราะว่าที่บ้านเป็นคนจีน แล้วยกอยากเรียนหมอจึงเลือกเรียนแพทย์จีน

3.1.7 เรียนตามเพื่อน

3.1.8 อยากรู้เรื่องยาจีน

3.1.9 เริ่มจากต้องการช่วยดูแลคนที่บ้านและคนรอบตัว รวมทั้งมีโอกาสรู้จักกับแพทย์แผนจีนก่อนเข้าศึกษา และประทับใจกับศาสตร์แผนจีน

3.1.10 เพราะเห็นว่าศาสตร์แพทย์แผนจีนสามารถรักษาคนโดยใช้หลักของธรรมชาติมารักษา แล้วมองไปที่ต้นเหตุของโรคมมากกว่า

3.2 ปัจจัยในการเลือกศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.2.1 ความชอบส่วนตัว

3.2.2 คิดว่าถ้าเรียนไปแล้วจะสามารถรักษาคนไข้ได้หายในหลายๆโรค

3.2.3 มีความรู้ความเข้าใจในการที่จะเข้าศึกษาในขณะนี้

3.2.4 เมื่อเรียนจบไปจะสามารถเป็นแพทย์ที่ดีได้

3.2.5 อยากให้ประเทศมีแพทย์ทางเลือกทางแพทย์จีนอีกทาง

3.2.6 ทางครอบครัวทำงานในโรงพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ เลยเลือกที่จะไปสาย

สุขภาพ

3.2.7 การรักษาคนไข้ให้หายจากอาการที่เป็นอยู่

3.2.8 เป็นเหตุผลเดียวกับการเลือกเรียนและเห็นผลว่าแพทย์แผนจีนเป็นสายอาชีพที่มีเกียรติ และช่วยเหลือคนได้

3.2.9 อยากเป็นหมอรักษาคนไข้

3.2.10 มีความสนใจในคณะที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สุขภาพอยู่แล้ว พอมาได้เห็น

หลักสูตรของคณะการแพทย์แผนจีน รวมไปถึงศาสตร์การรักษาของแพทย์จีน จึงมีความสนใจ

ยาจีน

สมุนไพรที่มีฤทธิ์เป็นยาของจีนนั้นมีจำนวนมากมาย ตั้งแต่สมุนไพรจีนที่นิยมนำมาประกอบอาหารไปจนสมุนไพรจีนที่มีฤทธิ์เป็นยา ซึ่งในการนำสมุนไพรจีนมาใช้ นั้น จำเป็นจะต้องได้รับคำแนะนำจากแพทย์แผนจีน หรือร้านขายยาสมุนไพรจีนที่มีความชำนาญ เพราะสมุนไพรจีนเพื่อการรักษาโรค มักจะต้องใช้ส่วนผสมเป็นสมุนไพรหลายตัว จำนวนมากน้อยก็ขึ้นอยู่กับน้ำหนักตัวของแต่ละคนด้วย สำหรับสมุนไพรจีนขจัดพิษหรือล้างพิษของจีนนั้น ก็มีสรรพคุณรักษาพิษตั้งแต่พิษน้อยๆ อย่างพิษร้อน พิษเย็น ไปจนถึงสมุนไพรที่ช่วยป้องกันมะเร็ง รักษาโรคความดันโลหิต หัวใจ เบาหวาน ฯลฯ

สำหรับพิษร้อน เช่น ร้อนใน เป็นไข้ ไอ มีเสมหะ มีสมุนไพร ที่รู้จักกันดีหลายตัว ที่นิยมใช้กัน ได้แก่ ดอกเก๊กฮวย, หล่อฮั้งก้วย, ชิวเซียม, เหงือกเต็ก และชะเอม(กำเช่า)

ภาพที่ 4 ดอกเก๊กฮวย

ดอกเก๊กฮวย ทั้งคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนมักนิยมนำมาทำชา มีสรรพคุณเป็นยาช่วยขับลม รักษาอาการปากแห้ง ร้อนใน นัยน์ตาแห้ง ขับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อโรคหลายชนิด รวมทั้งสามารถปรับสมดุลและลดความดันโลหิตในร่างกาย

ภาพที่ 5 หล่อฮั้งก้วย

หล่อฮั้งก้วย มีลักษณะเป็นลูก กกลม ชนิดผลใหญ่ ผลกลม เนื้อแน่น เขียวไม่มีเสียง เปลือกสีเหลืองปนน้ำตาล จะถือว่ามีความดี มีรสหวานเป็นพิเศษ มีฤทธิ์เย็น สรรพคุณทางยาแก้ร้อนใน กระหายน้ำ ขับเสมหะ อีกทั้งยังรักษาโรคไอกรน ท้องผูก โรคหลอดเลือดอักเสบ หืด หอบ ได้อีกด้วย

ภาพที่ 6 ชัวเซียม หรือ ปักชัวเซียม

ชัวเซียม หรือ ปักชัวเซียม มีรสหวานอมขมเล็กน้อย มีฤทธิ์เย็นเล็กน้อย สรรพคุณรักษาอาการไอ ไอเป็นเลือด เจ็บคอ กระจายน้ำ บำรุงกระเพาะอาหาร (ห้ามผู้มีอาการไอเพราะความเย็น

ภาพที่ 7 เหงือกเต็ก หรือ ฝั่หยก

เหงือกเต็ก หรือ ฝั่หยก มีลักษณะเป็นไม้ล้มลุก มีใบคล้ายใบไผ่ ปลูกมากที่เหอหนาน, เจียงซู, เหลียวหนิง และซินชาง มณฑลเจ้อเจียงที่ถือว่ามีคุณภาพดีที่สุด สรรพคุณลดความดันโลหิต กระตุ้นหัวใจ ขับร้อนใน และขับปัสสาวะ

ภาพที่ 8 ชะเอม หรือ กำเช่า

ชะเอม หรือ กำเช่า ใช้ส่วนราก มีรสหวานมีฤทธิ์ปานกลาง สรรพคุณ แก้ร้อนใน แก้โรคกระเพาะ อาการแก้ไอ รักษาใจสัน โรคลมชัก แก้อาหารเป็นพิษ มีสาร Glycyrrhizin สามารถดูดซับสารพิษ และจับสารพิษเพื่อขับออกทางตับ อีกทั้งสามารถถอนพิษจากยาฆ่าแมลงได้ด้วย

“สมุนไพรร้อน” ขจัดเย็น

ขณะที่ร่างกายหากมีความเย็นมากเกินไป (หยาง) ก็สามารถใส่ยาสมุนไพรที่มีฤทธิ์ร้อนขจัดได้ ที่นิยมและมีชื่อเสียงมากได้แก่ ดั่งกู่ และ โสมเกาหลี

ภาพที่ 9 ดั่งกวย

‘ดั่งกวย’ มีรสหวานเผ็ด มีฤทธิ์ร้อนเล็กน้อย มักใช้เป็นยาบำรุงเลือด ปรับการไหลเวียนของเลือดให้เป็นปกติ แก้อาการปวดประจำเดือน ประจำเดือนมาไม่ปกติ อาการท้องผูก อีกทั้งมีฤทธิ์กระตุ้นและเร่งการทำงานของมดลูกด้วย

ภาพที่ 10 โสมเกาหลี

‘โสมเกาหลี’ มีชื่อเสียงมากในหมู่คนนิยมรับประทานโสม และในหมู่การแพทย์แผนจีน โดยเฉพาะโสมแดงสรรพคุณเป็นยาบำรุงกำลัง บำรุงเลือด เสริมสมรรถภาพทางเพศ ลดน้ำตาลในเลือด รักษาความดันโลหิตสูง เส้นเลือดหัวใจตีบ ตัน (หากมีไข้และท้องผูกไม่ควรรับประทาน)

ภาพที่ 11 กาฝากต้นหม่อน

‘กาฝากต้นหม่อน’ เพิ่มเม็ดเลือดขาว

‘กาฝากต้นหม่อน’ หรือ เซ่าเก็ง เป็นยาบำรุงเลือด รักษาโรคหัวใจ ความดัน ไขข้อรูมาติกที่มีคุณภาพดีมาจากมณฑลกว่างสี มีรสขมหวาน ฤทธิ์ปานกลาง เป็นยาบำรุงไต มีฤทธิ์ขับปัสสาวะ ต้านแบคทีเรีย และสามารถเพิ่มจำนวนเม็ดเลือดขาวซึ่งมีหน้าที่ขจัดสารพิษออกจากร่างกายได้ด้วย

สมุนไพรจีนป้องกันมะเร็ง

ส่วนสมุนไพรจีนใช้รักษาโรคมะเร็งเด่นๆ คือ แปะฮวยจ้วจี้เช่า หรือ หมากคิบน้ำค้าง โสม และเห็ดหอม

ภาพที่ 12 แปะฮวยจ้วจี้เช่าหรือ หมากคิบน้ำค้าง

แปะฮวยจ้วจี้เช่า เป็นพืชจำพวกหญ้า มีรสเผ็ดขมนิดๆ ฤทธิ์เย็นไม่มีพิษ สรรพคุณขับร้อนใน ขับพิษ ทำให้เลือดและลำไส้เย็น ลำไส้อักเสบ ไทฟอยด์ ไอเพราะปอดร้อน ปวดฟัน และป้องกันมะเร็งได้ (ผู้ที่ธาตุไฟอ่อนห้ามรับประทาน)

ภาพที่ 13 โสม

‘โสม’ มีอีกสรรพคุณคือมีสารบางอย่างที่สามารถกำจัดและทำลายพิษ รวมไปถึงสิ่งแปลกปลอมที่จะทำให้เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติได้ มีฤทธิ์ป้องกันโรคมะเร็ง และยืดอายุผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย ส่วนมากมักนำโสมมาใช้ในผู้ป่วยที่เข้ารักษาด้วยวิธีการเคมีบำบัด อีกทั้งเป็นยาอายุวัฒนะอีกด้วย (ควรรับประทานขณะท้องว่าง)

ภาพที่ 14 เห็ดหลินจือ หรือ แหล่งงูโกว

‘เห็ดหลินจือ’ หรือ แหล่งงูโกว มีรสหวาน ฤทธิ์ปานกลาง บำรุงแก้อาการอ่อนเพลีย ขับเสมหะ หอบหืด นอนไม่หลับ รักษาโรคหลอดเลือดอักเสบเรื้อรัง ป้องกันโรคตับอักเสบจากการขับสารพิษออกจากร่างกาย และป้องกันมะเร็ง

ภาพที่ 15 เห็ดหอม

‘เห็ดหอม’ มีงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยแพทย์แห่งรัฐเซาท์แคโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกาและสถาบันมะเร็งแห่งชาติประเทศญี่ปุ่น รายงานว่า เห็ดหอมจะช่วยลดคลอเรสเตอรอลได้ดีเยี่ยม และเห็ดหอมยังมีสารเลนติแนน และสาริทาดีนีน ด้านเซลล์มะเร็งได้ด้วย โดยเฉพาะมะเร็งในลำไส้และมะเร็งในกระเพาะอาหาร อย่างไรก็ตามในการรับประทานยาจีนที่ถูกต้อง ควรมีการต้มตั้งแต่ครึ่งชั่วโมงขึ้นไป(อยู่ที่ตัวยามากหรือน้อย) และควรรับประทานก่อนอาหาร โดยการต้มด้วยหม้อดินและภาชนะเคลือบจะช่วยให้ผลดีมากกว่าภาชนะสแตนเลส ทั้งนี้การรับประทานสมุนไพรจีนเพื่อรักษาโรค จำเป็นต้องให้แพทย์แผนจีนเป็นกณวินิจัยตามสภาพร่างกายที่ไม่เหมือนกันในแต่ละคน หรือต้องได้รับคำแนะนำจากร้านยาสมุนไพรจีน โดยเฉพาะ

ประโยชน์ และ สรรพคุณสมุนไพรจีน รวมถึงโทษของสมุนไพรจีน

สมุนไพรจีนนั้นมีมาช้านานมากแล้วในเมืองไทยและวันนี้เราจึงขอนำความรู้ในเรื่องประโยชน์ของสมุนไพรจีนและสรรพคุณสมุนไพรจีนรวมถึงโทษของสมุนไพรจีนหากว่าบริโภคมากเกินไป ใครที่ขอรับประทานสมุนไพรจีนจึงต้องควรศึกษาถึง สรรพคุณสมุนไพรจีน กันสักหน่อยเพื่อให้ได้ประโยชน์ของ สรรพคุณสมุนไพรจีน กันอย่างครบถ้วนและบำรุงร่างกายได้อย่างสูงสุด แต่ในเรื่องของโทษในสมุนไพรจีนนั้นก็จะมีข้อควรระวังกันสักเล็กน้อย ฉะนั้นแล้วเราก็มาดู ประโยชน์ของสมุนไพรจีน สรรพคุณสมุนไพรจีน

ประโยชน์ / สรรพคุณสมุนไพรจีน / โทษของสมุนไพรจีน

ภาพที่ 16 เห็นหลินจือ

1. เห็นหลินจือ

ในปี 2003 การศึกษาที่ตีพิมพ์ในวารสาร Ethnopharmacology ยืนยันว่าเห็นหลินจือโดดเด่นในสรรพคุณของสารต้านอนุมูลอิสระ ผู้ป่วยเอดส์และมะเร็งบางรายจึงใช้เห็นหลินจือในการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน เร่งการผลิตเม็ดเลือดขาว บรรเทาอาการกระเพาะปัสสาวะอักเสบในผู้ชาย และอาจช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตหรือแพร่กระจายของเนื้องอกในร่างกาย อย่างไรก็ตามเห็นหลินจือมีผลข้างเคียงที่ต้องระวัง เช่น อาจทำให้คลื่นเหียน คัด และหากกินมากเกินไปอาจกระตุ้นอาการบ้านหมุนก็ได้

ภาพที่ 17 เก้าอี้

2. เก้าอี้

มีชื่ออินเตอร์ว่า "โกจิเบอร์รี่" (แต่คนไทยอาจจะคุ้นเคยกับชื่อภาษาจีนมากกว่า) เห็นเล็ก ๆ อยู่นี้ แต่ก็ได้เต็มไปด้วยสารอาหารมากมายไม่ว่าจะเป็นคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน ใยอาหาร แคลเซียม โปแทสเซียม ธาตุเหล็ก สังกะสี ซีลีเนียม วิตามินบี 2 วิตามิน และยังมีกรดไขมัน โอเมก้า-3 อีกด้วย แม้โดยรวมจะไม่มีสารพิษทางคลินิกแต่ก็เชื่อกันว่าเก้าอี้มีสรรพคุณเป็นยาอายุวัฒนะชั้นเลิศ

ภาพที่ 15 เกาลัดจีน

3. เกาลัดจีน

เกาลัดต่างจากถั่วหรือเมล็ดพืชอื่น ๆ ตรงที่มันมีไขมันน้อยมาก แต่กลับเป็นถั่วชนิดเดียวที่มีวิตามินซีเทียบเท่ากับมะนาว แน่แน่นอนว่ามันเป็นพืชจริงไม่มีคอเลสเตอรอล เกาลัดจีนมีสารอาหารคล้ายข้าวกล้อง จึงมีคำกล่าวว่ามันคือ "ธัญพืชที่เกิดบนต้นไม้" ด้วยความที่มันมีกรดโฟลิก วิตามินซี และคาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อน มันจึงเป็นหนึ่งในอาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกายได้ดีที่สุด นอกจากนี้ชาวจีนโบราณยังเชื่อว่าเกาลัดจะช่วยให้อุณหภูมิร่างกายอบอุ่นขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ 16 เก๊กฮวย

4. เก๊กฮวย

ชาเก๊กฮวยถูกใช้เป็นยาพื้นบ้านมานานในฐานะยาลดไข้ โดยมีสารอาหารทั้งวิตามินเอ วิตามินบี1 กรดอะมิโน ฟลาโวนอยด์ เชื่อกันว่ามันจะช่วยลดความดันโลหิตสูง ลดคอเลสเตอรอล "เลว" และบรรเทาอาการเจ็บหน้าอก นอกจากนี้การศึกษาที่ตีพิมพ์ในวารสาร Ethnopharmacology ก็ยังเปิดเผยว่ามันมีสรรพคุณช่วยปกป้องระบบประสาทจากความแก่ชราหรืออาการบาดเจ็บต่าง ๆ ดังนั้น เป็นหนุ่มสาวก็ดื่มได้ประโยชน์ดีเช่นกัน

ภาพที่ 17 เปะก๊วย

5. เปะก๊วย

เหมาะเป็นอย่างยิ่งสำหรับสุขภาพสตรีที่กำลังเข้าสู่วัยทอง เนื่องจากมันมีสารต้านอนุมูลอิสระที่ชื่อไฟโตเอสโตรเจนซึ่งอาจช่วยทำหน้าที่แทนฮอร์โมนที่ไม่สมดุลได้ นักวิจัยจึงเชื่อว่ามันมีสรรพคุณบรรเทาอาการของวัยของหลายอย่าง ได้แก่ โรคกระดูกพรุน โรคนอนไม่หลับ อัลไซเมอร์ และโรคเกี่ยวกับระบบไหลเวียนโลหิต อีกมากมาย อย่างไรก็ตาม การกินเปะก๊วยก็อาจให้ผลข้างเคียง อย่างเช่น ท้องร่วง ปวดศีรษะ กล้ามเนื้ออ่อนแรง คลื่นไส้ อาเจียน เลือดไหลหรือผิวช้ำผิดปกติ หากมีอาการดังกล่าวก็ให้รีบไปพบแพทย์เสีย

ภาพที่ 18 เห็ดหอม

6. เห็ดหอม

อุดมไปด้วยธาตุเหล็ก วิตามินซี โปรตีน และใยอาหาร เห็ดหอมอยู่ในตำรับยาจีนมานานกว่า 6 พันปี โดยเชื่อว่ามันสามารถกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันได้ เพราะมีสารชนิดหนึ่งชื่อว่า Letinan คอยต่อสู้กับเชื้อไวรัสต่าง ๆ มันอัดแน่นไปด้วย L-Ergothioneine สารต้านอนุมูลอิสระ และดีต่อหัวใจ เนื่องจากมันช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลโดยรวมได้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากในเห็ดหอมมีสาร Purines หากกินมากเกินไปแล้วอาจทำให้มีการสะสมกรดยูริกจนเสี่ยงต่อโรคเกาต์และนิ่วในไตอย่างมาก คนที่มีปัญหาไตหรือเกาต์จึงไม่ควรกินเห็ดหอม

ภาพที่ 19 เม็ดบัว

7. เม็ดบัว

เป็นแหล่งโปรตีน แมกนีเซียม โพแทสเซียม และฟอสฟอรัส รวมถึงเอนไซม์ชนิดหนึ่ง ชื่อว่า L-Isoaspartyl Methyltransferase ซึ่งช่วยซ่อมแซมโปรตีนที่ถูกทำลาย นักวิทยาศาสตร์จึงเชื่อกันว่าเม็ดบัวเป็นอาหารที่ช่วยชะลอความแก่ชราได้ในตำรับจีนเชื่อว่า รสหวานโดยธรรมชาติของเม็ดบัวจะช่วยบรรเทาอาการท้องร่วงและช่วยกล่อมเกล่าจิตใจทำให้อ่อนหลับสบาย ส่วนแกนของเม็ดบัวนั้นมีรสขมและมีฤทธิ์เย็นจึงดีต่อหัวใจโดยการช่วยขยายหลอดเลือดและลดความดันโลหิต อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยมีสรรพคุณรักษาอาการท้องร่วงคนที่ท้องผูกจึงควรหลีกเลี่ยงเม็ดบัวโดยเด็ดขาด

ภาพที่ 20 โสม

8. โสม

หากพูดกันถึงสมุนไพรจีนคงขาดโสมไปไม่ได้ โสมแดงของจีนนั้นถูกใช้ในทางการแพทย์มาหลายศตวรรษและในปัจจุบันก็ยังมีการใช้อย่างแพร่หลาย ในสมัยโบราณเชื่อว่าโสมเป็นยาอายุวัฒนะส่งเสริมปัญญาและความแข็งแรง แม้ว่าจะยังต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมแต่การศึกษาจาก University of Maryland ก็ชี้ว่าโสมสามารถกระตุ้นภูมิคุ้มกันได้จริงช่วยลดคอเลสเตอรอลและช่วยให้กระปรีกระเปร่า อย่างไรก็ตามโสมไม่เหมาะกับคนที่เป็นความดันโลหิตสูงคนที่เป็นเบาหวาน สตรีมีครรภ์ และหญิงสาวที่กำลังให้นมบุตร

การครอบแก้ว

การครอบแก้ว หรือ การครอบกระดูก เป็นวิธีที่ใช้ภาชนะด้วยหรือแก้วเป็นอุปกรณ์บำบัดแล้วใช้ความร้อนจากการเผาไหม้หรือวิธีอื่นระบายไล่อากาศภายในภาชนะออกให้เป็นสูญญากาศจนสามารถครอบภาชนะนั้นบนผิวหนังที่บำบัด ความอุ่นร้อนภายในภาชนะจะกระตุ้นให้ผิวหนังปรากฏสีของเลือดคั่งอุดตันซึ่งเป็นวิธีการขจัดกระจายไอโรค เป็นเป้าหมายแห่งการบำบัดและป้องกันโรค

การครอบแก้วเป็นวิชาอันโดดเด่นของชนจีนที่ได้ทำการคิดค้นและสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน บรรพบุรุษชาวจีนได้สะสมประสบการณ์อันล้ำค่านี้ตลอดช่วงระยะเวลาที่ได้เผชิญหน้าต่อสู้กับโรคภัยไข้เจ็บและในขณะที่เดียวกันก็ได้มีการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนการครอบแก้วกลายเป็นวิธีบำบัดที่สำคัญแขนงหนึ่งของศาสตร์การแพทย์แผนจีน

สืบเนื่องจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ศาสตร์การแพทย์แผนจีนได้ขยายขอบเขตการบำบัดด้วยการครอบแก้วให้กว้างขึ้นตามลำดับ คือ การบำบัดอาการเจ็บป่วยภายนอกจนกระทั่งบำบัดเกี่ยวกับโรคที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย เช่น โรคสตรี โรคเด็ก โรคอวัยวะที่ใบหน้า (หู ตา ปาก จมูก) โรคผิวหนัง และโรคที่เกี่ยวกับเส้นประสาทต่างๆ นอกจากนี้ ยังได้มีการคิดค้นต่อยอดใช้ถ้วยไม้ไผ่ต้มในน้ำยาสมุนไพรร้อนบำบัดคนไข้ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการครอบแก้วให้ได้ผลสูงขึ้น

ปัจจุบันการครอบแก้วเป็นศาสตร์การแพทย์แผนจีนแขนงหนึ่งที่ได้มีผู้นำไปใช้และเผยแพร่ยังประเทศต่างๆทั่วโลก เนื่องจากการครอบแก้วเป็นวิธีบำบัดด้วยอุปกรณ์ที่เรียบง่าย สะดวก ปลอดภัย และประหยัด หลังบำบัดได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ มีความรวดเร็ว ไม่มีผลข้างเคียงและใช้ได้ผลดีมาก สามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ จึงได้รับความนิยมจากบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากวิชานี้อย่างกว้างขวาง

ประโยชน์ของการครอบแก้ว

การครอบแก้วสามารถบำบัดเส้นลมปราณให้ทะลุปรุโปร่ง ปรับเลือดลมให้สมดุล

เส้นลมปราณเป็นท่อลำเลียงชีวะและเลือดที่มีเครือข่ายกระจายไปทั่วทุกส่วนของร่างกายภายในจะครอบคลุมถึงอวัยวะต้นและกลวง ภายนอกเชื่อมต่อแขนขาข้อต่อ การเชื่อมโยงภายในและภายนอก ส่วนบนและส่วนล่างนั้น ได้กลายเป็นระบบการทำงานของร่างกายที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน โดยปกติส่วนต่างๆของร่างกายมีประสิทธิภาพในการรักษาความสมดุลซึ่งกันและกัน แต่เมื่อยามเจ็บป่วย สมรรถนะของเลือดลมในเส้นลมปราณจะขาดความสมดุล มีผลให้ชีวะนี้คั่งและเลือดคั่ง เส้นลมปราณอุดตันจนเกิดอาการเจ็บป่วย เป็นต้น การครอบแก้วสามารถกระตุ้นปรับชีวะในเส้นลมปราณให้เกิดการไหลเวียนสะดวก เพื่อเป็นการเสริมสมรรถนะของระบบอวัยวะต้นและอวัยวะกลวงต่างๆ ช่วยให้เส้นลมปราณและอวัยวะสำคัญทำงานอย่างปกติ ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อทะลุปรุโปร่งจะไม่เกิดอาการปวด”

การครอบแก้วเสริมภูมิต้านทานโรค

การครอบแก้วสามารถเพิ่มสมรรถนะของเม็ดเลือดขาวต่อการฆ่าทำลายเชื้อโรค เป็นวิธีเสริมสร้างความแข็งแรงให้แก่ร่างกาย การครอบแก้วที่แนวสองข้างของกระดูกสันหลังจะช่วยยกระดับภูมิต้านทานของร่างกายให้สูงขึ้น

การครอบแก้วมีผลดีต่อระบบการเคลื่อนไหวอย่างชัดเจน

สลายตะคริวกล้ามเนื้อ

การครอบแก้วสามารถขจัดกล้ามเนื้อบริเวณที่เจ็บปวดได้โดยตรงเพื่อระงับการเกิดตะคริว อีกทั้งกระตุ้นเส้นประสาทระงับต้นเหตุอาการเจ็บปวด ปรับสมดุลเสริมสมรรถนะการเคลื่อนไหวของหลอดเลือดที่สัมพันธ์กับกล้ามเนื้อ แก้ไขหลอดเลือดที่มีความสัมพันธ์ต่อกกล้ามเนื้อที่เป็นตะคริวจนสามารถระงับปวดได้อย่างชัดเจน

สลายบวมระงับปวด

การครอบแก้วให้ผลดีต่อการแก้เลือดคั่งเพื่อให้เลือดไหลเวียนสะดวก สามารถเร่งการไหลเวียนของเส้นโลหิตดำซึ่งมีประโยชน์ต่อการลดอาการบวมหน้าและบวมเลือด

ขจัดอักเสบระงับปวด

การครอบแก้วมีผลอย่างดีอย่างเด่นชัด ในการ แก้วปวดและอักเสบ ระงับการปวดจากการอักเสบที่ปลอดภัย การครอบแก้วช่วยให้ชีวะและเลือดของกล้ามเนื้อไหลเวียนสะดวกระงับความเจ็บปวด

โรคต่างๆที่สามารถบำบัดด้วยการครอบแก้ว

- ไหล่ติด
- บาดเจ็บจากเอวเคล็ด
- ไข้หวัด
- ไซนัส

- คออักเสบ
- ความดันโลหิตสูง
- เบาหวาน
- โรคกระเพาะอาหาร
- ท้องผูก
- ปวดท้อง
- ปวดศีรษะ
- นอนไม่หลับ
- อัมพาต
- โรควัยทอง
- โรคจากระบบปรับอากาศ
- สิว
- ต่อมน้ำนมโต
- เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ
- ประจำเดือน

การนวดทฤษฎี 推拿

การนวดแผนจีนหรือการนวดทฤษฎี เป็นวิธีการรักษาชนิดหนึ่งของการแพทย์แผนจีน ซึ่งได้นำ หลักทฤษฎีพื้นฐานของการแพทย์แผนจีนมาชี้แนะ โดยอาศัยการวิเคราะห์โรคอย่างเป็นองค์รวม ประสานกับการวิเคราะห์โรค ทุกด้านอย่างเป็นรูปธรรม

ประวัติความเป็นมา

ทฤษฎีนี้เป็นวิชาที่สืบทอดกันมานับเป็นพันๆปี โดยมีหลักฐานปรากฏอยู่ในบันทึก “ หวงตี้เน่ยจิง ” ต้นตำรับการแพทย์แผนจีน ระบุว่า ในตอนกลางของจีนแถบลุ่มแม่น้ำเหลือง (หวงเหอ) ได้มีการบำบัดรักษาโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง อันเกิดจากความผิดปกติของเลือดลม ด้วยวิธีบริหารพลังภายในหรือชี่กงกับนวดทฤษฎี สำหรับประวัติศาสตร์ของการนวดสมัยก่อนนั้น ได้ถูกอ้างอิงจากตำรา << 百病中医民间疗法 >> โดยกล่าวไว้ว่า ในสมัยนั้นยังขาดความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประกอบกับเกิดโรคระบาดและสัตว์มีพิษ อีกทั้งแพทย์ที่รักษาและยามีจำนวนจำกัด ผู้คนต่างต้องช่วยเหลือตนเองตามวิธีของชาวบ้าน ที่ต้องหาพืชหญ้า การเจาะเอาเลือดออก การกดนวด การชูด การตัด การแทง ซึ่งได้รับผลการรักษาที่ดี จนมีการพัฒนาต่อมาเรื่อย ๆ

ในยุคสาธารณรัฐประชาชนจีน ประธานาธิบดีเหมาเจ๋อตง ได้กล่าวไว้ว่า ศาสตร์การแพทย์แผนจีนถือเป็นสมบัติอันล้ำค่า ที่ได้พยายามขุดค้นและพัฒนา จุดเด่นในยุคนี้ คือ มีการแก้ไขและเผยแพร่ จากนั้นเป็นต้นมา

ปัจจุบัน มีการใช้การนวดทุยหนารักษาโรคทั้งทางด้านอายุรเวช ศัลยศาสตร์ สูติรีเวช กุมารเวช การบาดเจ็บของร่างกาย และความผิดปกติของหู ตา ปาก ลิ้น จมูก ขณะเดียว กันก็มีการศึกษาวิจัยช่องทางการนวดทุยหนาไปปรับใช้กับการแพทย์แขนงอื่นๆ

ในทางวิชาการนั้นการนวดทุยหนาได้รับการสถาปนาเป็นสาขาวิชาการแพทย์ที่สำคัญแขนงหนึ่ง โดยตั้งขึ้นเป็นคณะทุยหนาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนให้แก่นักศึกษาแพทย์จีนอ เป็นระบบ และมีความเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปริญญาตรีไปจนถึงปริญญาเอก พร้อมทั้งมีการตั้งชื่ออย่างเป็นทางการตามมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศจีนว่า “按摩学” ศาสตร์การนวดทุยหนา ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2476 หรือร่วม 78 ปีที่ผ่านมา

แพทย์แผนจีนในประเทศไทย

แพทย์แผนจีนในประเทศไทยมีหลักฐานการเข้ามาตั้งรกรากในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย ซึ่งมีการพบเป็นหลักฐานบันทึกตำราไว้ตั้งแต่สมัย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งได้มีการติดต่อค้าขายกับชาวจีนมาก ทำให้มีการนำเอาวิชาการรักษาด้านการแพทย์ วจีนเข้ามาด้วย ในสมัยสุโขทัยและอยุธยา การแพทย์แผนจีนและการแพทย์แผนไทยเป็นการแพทย์หลัก กที่ใช้ในสังคมสมัยนั้นเรื่อยมา จนกระทั่งถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้มีการติดต่อและนำวัฒนธรรมของประเทศแถบตะวันตกเข้ามามากขึ้น การแพทย์แผนปัจจุบันจึงได้ เริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมไทย

เมื่อประมาณปี พ .ศ. ๒๔๖๘ ได้มีการก่อตั้งสมาคมแพทย์จีนขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งนับเป็นองค์กรแรกของวิชาชีพแพทย์จีนในประเทศไทย

จากนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศจีนเป็นระบบสาธารณรัฐ และจีนมีนโยบายปิดประเทศทำให้การพัฒนาความรู้ ทางด้านการแพทย์แผนจีนต้องหยุดชะงักชั่วคราว ประกอบกับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วของวิทยา การการแพทย์แผนปัจจุบัน มีผลให้แพทย์แผนจีนในประเทศไทยไม่ได้รับความนิยมในวงกว้าง เป็นที่รู้จักและนิยมแต่เพียงกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนที่ ยังเห็นคุณค่าและนิยมการแพทย์แผนธรรมชาติเท่านั้น

แพทย์แผนปัจจุบัน

การแพทย์แผนปัจจุบันเริ่มขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดย นายแพทย์สุด แสงวิเชียร หลังจากที่ประเทศไทยในแผ่นดินสมเด็จพระเพทราชา (พ.ศ. ๒๒๓๑-๒๒๔๖) ได้ขับไล่ชาวฝรั่งเศสออกไปจากประเทศไทยแล้ว การแพทย์แผนปัจจุบันที่นำมาโดยชาวฝรั่งเศสก็พลอยสูญไปด้วย กลับไปใช้การแพทย์

แผนโบราณตามเดิม การแพทย์แผนปัจจุบัน ได้กลับมาอีก พร้อมกับการเข้ามาของนักสอน ศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๓๖๖-๒๓๙๔) พ.ศ. ๒๓๗๑ มีนักสอนคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ ๒ คน เข้ามาในประเทศไทย เป็นแพทย์ชาวเยอรมันคนหนึ่งชื่อ กุตซ์ลัฟฟ์ (Rev. Carl Augustus Gutzlaff) และหมอสอนศาสนาชาวอังกฤษคนหนึ่งชื่อ ทอมลิน (Rev. Jacob Tomlin) นอกจากการสอนศาสนา แจกหนังสือภาษาจีน และแจกยาแล้วก็ได้ไม่ทำการทางการแพทย์แผนปัจจุบันไว้ให้เป็นหลักฐานประการใด

ต่อจากบุคคลทั้งสองแล้วก็มีนักสอนศาสนาเป็นแพทย์และนักวิทยาศาสตร์ติดตามเข้ามาอีกหลายคน แต่ผู้ที่นำการแพทย์แผนปัจจุบันและวิทยาศาสตร์ เข้ามาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันดีมี ๒ ท่าน คนแรกเป็นแพทย์ คือ ดร.บริดเลย์ (Dan Beach Bradley) เข้ามาใน พ.ศ. ๒๓๗๗ อีกผู้หนึ่งคือ ดร.เฮาส์ (Reynolds Samuel House) เป็นทั้งแพทย์และเป็นนักวิทยาศาสตร์ในสาขาเคมี ฟิสิกส์ และสนใจทางชีววิทยาด้วย

ดร.บริดเลย์ได้มาปฏิบัติงานทางแพทย์ มีชื่อเสียงเป็นที่ รู้จักกันทั่วไป ทั้งในหมู่ข้าราชการและประชาชนตลอดจนบุคคลชั้นสูงสุดของประเทศ เป็นการนำการแพทย์แผนปัจจุบันมาสู่ประเทศไทย หลังจากที่มีการแพทย์แผนปัจจุบันได้มีการเจริญเปลี่ยนแปลง กิจการสำคัญๆ ที่ได้มีบันทึกไว้ชัดเจนมีดังต่อไปนี้

๑. เป็นคนแรกที่ทำกรถ่ายเลือด เพื่อแก้ไขผู้ป่วยที่เสียเลือดไปเป็นจำนวนมาก แม้กรถ่ายเลือดจะไม่ได้ทำในประเทศไทยก็ตาม ก็ได้ทำกับบุคคลที่จะเข้ามาในประเทศไทย คือคนที่เรืออยู่ที่เมืองสิงคโปร์ก่อนเข้ามากรุงเทพฯ เช่น ภรรยาของนักสอนศาสนาดีน (Rev. William Dean) ตกเลือด เนื่องจากการคลอดบุตร ดร.บริดเลย์ได้ถ่ายเลือดจากสามีให้ แม้ความรู้พื้นฐาน ของกรถ่ายเลือดในสมัยนั้นจะรู้กันน้อยก็ตาม

๒. เป็นผู้ตั้งร้านจำหน่ายยา (dispensary) และเนื่องจากได้ให้การตรวจวินิจฉัยและการรักษาโรค จึงมีลักษณะเป็นคลินิก ซึ่งเป็นแบบอย่างของคลินิกต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน คลินิกของ ดร.บริดเลย์ไม่เก็บเงิน การทำคลินิกแล้วเก็บค่าตรวจและ ค่ายา ทำขึ้นตอนต่อมาโดย ดร.เฮย์ส์ (T. Hayward Hays)

๓. เป็นผู้นำวิธีป้องกันโรคฝิดาษ ซึ่งทำให้คนไทยเสียชีวิตไปปีละหลายๆ แม้เดิมจะไม่ค่อยได้ผล คือกรใช้สะเก็ดจากแผลของผู้ป่วยเอามาปลูก ต่อมากรปลูกฝิก็สำเร็จอย่างดี เมื่อ ดร.บริดเลย์ได้ส่งพันธุ์หนองฝิมาทางเรือ จากเมืองบอสตัน อันเป็นเหตุให้มีแพทย์ไทยออกไปฝิกรทำหนองฝิที่ประเทศฟิลิปปินส์จนนำมาใช้ได้เองในประเทศไทย

๔. ได้ร่วมมือกับนายแพทย์เฮาส์ ไปทำการคลอดให้พระสนมของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสำหรับ ดร.เฮาส์ที่ทำงานแทน ดร.บริดเลย์ระหว่างกรไปพักผ่อนในอเมริกา ก็ได้ปฏิบัติการ

ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์เป็นที่สนใจของข้าราชการ และประชาชนยิ่งขึ้น ประกอบกับที่รัชกาลที่ ๔ ทรงซาบซึ้งในทางภาษาอย่างดี โดยอาศัยบุคคลในคณะมิชชันนารีเป็นครูสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยศิลปวิทยาของชาวตะวันตกเพิ่มขึ้นทีละน้อย เตรียมประเทศและประชาชนไทยให้พร้อมที่จะรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้มีขึ้นอย่างมากมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในทางการแพทย์ก็มีการจ้างแพทย์ชาวอังกฤษมาประจำในราชสำนัก แต่กิจการที่สำคัญที่ทำให้การแพทย์แผนปัจจุบัน เข้ามามีบทบาทมั่นคงในประเทศไทย ก็คือพระราชดำริให้สร้างโรงศิริราชพยาบาลเป็นที่พักรักษาสำหรับราษฎรที่ก่อการป่วยไข้ขึ้น ก่อนหน้านั้น ถ้ามีโรคระบาดเกิดขึ้น ก็อาศัยวังของเจ้านายและเคหสถานของขุนนางใหญ่ทำเป็นที่พักรักษา

การวินิจฉัยทางการแพทย์ เป็นวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งสาเหตุซึ่งเป็นโรคหรือความผิดปกติ รวมถึงความเห็นอื่น ได้มาจากกระบวนการนั้น

เกณฑ์การวินิจฉัยหมายถึงผลรวมระหว่างอาการ อาการแสดง และผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่แพทย์ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งคำวินิจฉัยที่ถูกต้อง

การตรวจโรคของแพทย์แผนปัจจุบัน

การซักประวัติ และวิธีการตรวจโรค

1. **การซักประวัติ** หมายถึงการถามประวัติคนไข้ ประวัติครอบครัว ประวัติการเจ็บป่วยทั้งปัจจุบันและอดีต ผู้ศึกษาจะต้องมีไหวพริบช่างสังเกต ซึ่งเป็นศิลปะอันสำคัญของแพทย์ในการซักประวัติ และวิธีการตรวจโรคนี้ เป็นการยากที่จะวางแผนตายตัวลงไปได้

2. **วิธีการตรวจโรค** ธรรมดาแพทย์ที่จะรักษาโรคนั้นไข้เจ็บต่างๆ ก็จะต้องตรวจอวัยวะใหญ่ๆ ให้รอบคอบ เพื่อจะได้รู้ความเป็นไปของโรคนั้น ดังจะได้อธิบายวิธีตรวจต่อไปนี้-

2.1. ตรวจชีพจร - เพื่อทราบความหนักและเบาของโรค

2.2. ตรวจเส้น อัมฤกาศ เส้นสุมนา เส้นอัมฤกษ

2.3. ตรวจร่างกาย - เพื่อรู้ว่าส่วนพิการในที่หนึ่งที่ได้

2.4. ตรวจจักขุ - เพื่อรู้อาการของโรคซึ่งแสดงทางจักขุ มีสีแดง เขียว ขาว เป็นต้น

2.5. ตรวจปาก ลิ้น ขากรรไกร เพื่อรู้ความเป็นแผลเป็นหนอง เป็นเม็ดและพิการอื่นๆ ในที่นั้น

2.6. ตรวจหัวใจ

2.7. ตรวจปอด

2.8. ตรวจตับ

2.9. ตรวจม้าม

2.10. ตรวจไส้ใหญ่ ไส้ນ้อย ตลอดถึงกระเพาะอาหาร

2.11. การตรวจปัสสาวะ

2.12. ตรวจไต

2.13. ตรวจมดลูก

2.14. ตรวจเฉพาะที่ปวย เพื่อรู้ว่าเป็นแผลฟกช้ำ เคล็ด ยอก บวม

2.15. ตรวจอุจจาระ

2.16. ตรวจปัสสาวะ

ความแตกต่างระหว่างแพทย์แผนจีนและแพทย์แผนปัจจุบัน

หลักการที่โดดเด่นที่สุดของแพทย์จีนและก็เป็นหลักการที่ทำให้เกิดความแตกต่างกับแพทย์แผนปัจจุบันมีอยู่ 2 ข้อใหญ่ๆ คือ

1. คือการมองแบบองค์รวม (整体观念) การมองแบบองค์รวมนี้ใช้ได้ตั้งแต่เรื่องเล็กตั้งแต่การทำงานร่วมกันของอวัยวะในการรักษา แพทย์จีนจะไม่มองเป็นแต่ละอวัยวะ ถ้าเป็นแพทย์แผนปัจจุบันเวลารักษาจะมุ่งเน้นไปที่อวัยวะที่เกิดโรคนั้นๆ เพียงอย่างเดียว ยกตัวอย่างเรื่องการไอ แพทย์แผนปัจจุบันจะมองว่าโรคเกิดเพราะคัมภีร์จีนโบราณบอกไว้ชัดเจนตั้งแต่สองพันปีก่อนว่า ทุกอวัยวะเช่น ตับ ไต กระเพาะ เป็นต้นล้วนทำให้เกิดอาการไอ (แต่ทั้งนี้ต้องเข้าใจว่าอวัยวะของแพทย์ทั้งสองแผนก็ไม่ได้หมายถึงอวัยวะในลักษณะเดียวกันนะครับ เพราะอวัยวะทางแพทย์แผนปัจจุบันคือ อวัยวะทางสรีระวิทยา เป็นรูปเป็นร่าง เป็นของจับต้องได้ ขณะที่บางอวัยวะของแพทย์จีนหมายถึงการทำงาน เช่น ม้ามไม่ได้หมายถึงอวัยวะม้าม แต่หมายถึงอวัยวะที่เกี่ยวกับระบบการย่อยอาหารทั้งหมด)

ถ้ามองแบบองค์รวมในเรื่องใหญ่ขึ้นมาอีกก็เช่นมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ความเครียด ความรวย ความจน

เพื่อนไม่ดี หรือฝนตก ร้อนไป หนาวไป ปังจ้ยภายนอกต่างๆล้วนส่งผลกระทบต่อมนุษย์เราทั้งสิ้น ดังนั้น เวลาแพทย์จีนจะตรวจรักษาจะคิดถึงเรื่องเหล่านี้ด้วย จึงไม่น่าแปลกใจที่เวลารักษาด้วยแพทย์จีนแล้วต้องคุยกันเยอะ คุยกันยาว บางทีคุยจนคนไข้อารมณ์ดีโรคหายโดยไม่ต้องรักษาก็มี เพราะโรคมันอยู่ที่ใจ ทุกวันนี้ องค์การอนามัยโลก WHO นิยามคำว่า"สุขภาพดี" คือต้องดีทั้งกาย ใจ และสังคม เรื่องนี้แพทย์แผนจีนพูดไว้นานแล้วแต่แพทย์แผนปัจจุบันพึ่งมานิยามทีหลังเมื่อไม่นานนี้เอง

2. คือการวินิจฉัยโรคที่เฉพาะเจาะจง (辨证论治) โรคทางแพทย์จีนนั้นสามารถแบ่งหมวดหมู่ย่อยลงไปได้มากกว่าแพทย์แผนปัจจุบันอีก ยกตัวอย่างเรื่องการไออีกที แพทย์จีนอย่างที่บอกจากข้อแรกว่า ไอไม่ได้เกี่ยวกับปอดเพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้น "ไอ" หนึ่งอาการสามารถแบ่งย่อยสาเหตุลงไปได้อีกมาก เช่น เป็นการไอจากตับ (เวลาอารมณ์เปลี่ยนแปลงแล้วไอ) เป็นการไอจากไต (ไอแล้วรู้สึกเหมือนหายใจไม่สุด อากาศลงไปไม่ถึงท้องน้อย) เป็นการไอจากกระเพาะ (กินของเย็นแล้วไอหนักกว่าเดิม หรือไอแล้วอยากจะทำอาหารไปด้วย) เมื่อแบ่งย่อยขนาดนี้ก็จะเห็นได้ว่าสาเหตุของโรคมันมีมากมาย เวลารักษา ก็จำเป็นต้องรักษาไปตามสาเหตุหลักของโรคซึ่งบางทียาที่ใช้ันอาจจะไม่ใช่ยารักษาอาการไอลงไปเลยก็ได้ อาจจะแค่ทำให้ถ่ายท้องสะดวกไม่ท้องผูกแล้วอาการไอดีขึ้นเองก็มี เคสนี้เรียกว่าไอแบบลำไส้ใหญ่ (ตามหลักแพทย์จีน ปอดกับลำไส้ใหญ่มีส่วนเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่น เพราะเส้นลมปราณเชื่อมต่อกันอยู่ สังเกตได้ว่าบางคนเป็นหอบเพราะท้องผูก ถ้าถ่ายท้องแล้วอาการกลับดีขึ้นได้) แต่แพทย์แผนปัจจุบันนั้น อาการไอก็คืออาการไอไม่มีการแบ่งย่อยลงไปอีก เวลาให้ยาจึงให้ยาแก้ไออย่างเดียว ซึ่งฤทธิ์ยาจะกว้างและครอบคลุมมาก แต่ขณะเดียวกันก็จะไม่สามารถเจาะลงไปถึงสาเหตุของโรคได้อย่างชัดเจน เรียกได้ว่ารักษาไปตามอาการซึ่งในบางโรคก็ต้องกินยาไปตลอดชีวิตเพราะสาเหตุของโรคไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้อง (<http://aunlamun.exteen.com/20080105/vs>)

2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกศึกษาการแพทย์แผนจีนในประเทศไทย

ปัจจัยในการเลือกศึกษาการแพทย์แผนจีนในประเทศไทย จะเลือกศึกษาจากมหาวิทยาลัย และสถาบันที่เปิดสอนการแพทย์แผนจีน และโรงพยาบาลที่รองรับการทำงานของการแพทย์แผนจีน จากการลงนามสัญญาความร่วมมือทางการแพทย์ระหว่างไทยและจีนนี้ ยังมีผลให้มีการริเริ่มเพื่อจัดตั้งการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของศาสตร์แพทย์จีนขึ้นอีกด้วย โดยสถาบันการศึกษาสถาบันแรกของประเทศไทย ที่ร่วมกับศูนย์ความร่วมมือการแพทย์ไทย-จีน กระทรวงสาธารณสุข และสมาคมแพทย์จีนในประเทศไทย เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการแพทย์แผนจีน คือ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สถานศึกษาแพทย์แผนจีนในประเทศไทย

1. คณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดดำเนินการโดยมีรากฐานจากโรงเรียนผดุงครรภ์อนามย์วิทยาลัยหัวเฉียวและพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จึงเป็นสถาบันที่มีความพร้อมของบุคลากรทั้งในสาขาวิชาภาษาจีน และสาขา

วิทยาศาสตร์สุขภาพ ตลอดจนทรัพยากรสารสนเทศ และอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษา ประกอบกับความต้องการผลิตบุคลากรทางแพทย์แผนจีน ดังนั้นจึงเห็นควรจัดการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนจีนขึ้นในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เพื่อผลิตและฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์แผนจีนสนองตอบความต้องการของสังคม และมุ่งพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนแพทย์แผนจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เล็งเห็นถึงความต้องการจำเป็นในการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ในศาสตร์การแพทย์แผนจีน เพื่อนำศาสตร์การแพทย์แผนจีนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบสุขภาพสำหรับประชาชนไทย และมุ่งพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนแพทย์แผนจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป มหาวิทยาลัยจึงได้ลงนามเซ็นสัญญาความร่วมมือทางวิชาการ กับมหาวิทยาลัยแพทย์แผนจีนเซี่ยงไฮ้ (Shanghai University of Traditional Chinese Medicine) ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนจีน และ เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2546 ได้มีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางการศึกษาการแพทย์แผนจีนในประเทศไทยรวมทั้งความร่วมมือในการฝึกอบรมต่างๆระหว่างมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเซี่ยงไฮ้ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งทำให้เกิดการจัดตั้งหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาการแพทย์แผนจีน ร่วมกัน ภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนอีกทั้งจะก่อประโยชน์ในด้านการดูแลสุขภาพและการรักษาพยาบาลทางการแพทย์แผนจีนให้แก่ประชาชนชาวไทย ต่อมาเมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2547 การจัดตั้งคณะกรรมการแพทย์แผนจีนของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาการแพทย์แผนจีน เป็นหลักสูตรแห่งแรกนอกประเทศจีน

2. วิทยาลัยการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 รองศาสตราจารย์มานพ พรหมณ โษติ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ให้ความเห็นชอบในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรการแพทย์แผนจีน คณะดำเนินการประกอบด้วย รองศาสตราจารย์พรพวง เลาหวิเชียร และคณะ ได้รับมอบหมายจากนายประพันธ์ ภักดีกุล คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ ให้ประสานงานกับสถาบันการแพทย์ ไทย-จีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อดำเนินการทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2548 คณะดำเนินงานได้เข้าพบ นายแพทย์ชวลิต สันติกิจรุ่งเรือง ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์ไทย-จีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อขอคำแนะนำการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแพทย์แผนจีนในสาธารณรัฐประชาชนจีนในการเปิดหลักสูตรการแพทย์แผนจีน วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 คณะอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ร่วมกับกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สถาบันการแพทย์ ไทย-จีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สมาคมแพทย์จีนในประเทศไทย ได้เดินทางไปทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้

สถานพยาบาลที่เปิดให้บริการด้านการแพทย์แผนจีน

กรุงเทพและปริมณฑล

1. โรงพยาบาลหัวเลี้ยว
2. โรงพยาบาลเจ้าพระยา
3. โรงพยาบาลสมิติเวช
4. สถาบันพระบรมราชชนก
5. ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคกลาง

- จังหวัดราชบุรี โรงพยาบาลราชบุรี
จังหวัดสระบุรี โรงพยาบาลเสาไห้
จังหวัดนนทบุรี โรงพยาบาลนนทเวช
 โรงพยาบาลบางบัวทอง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- จังหวัดบุรีรัมย์ โรงพยาบาลบุรีรัมย์
 โรงพยาบาลนางรอง
จังหวัดมหาสารคาม โรงพยาบาลมหาสารคาม

ภาคใต้

- จังหวัดสงขลา โรงพยาบาลสงขลานครินทร์
 โรงพยาบาลหาดใหญ่
 โรงพยาบาลสงขลา

ภาคเหนือ

- จังหวัดเชียงใหม่ สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
 โรงพยาบาลนครพิงค์
 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
จังหวัดลำปาง โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาแพทย์แผนจีนต่อนักศึกษาไทยพบว่า ศาสตร์การแพทย์แผนจีนมีประวัติยาวนานหลายพันปี คือ ศาสตร์ที่เป็นผลจากการสรุปบทเรียนการรักษาความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นท่ามกลางการดำรงชีวิต การต่อสู้กับธรรมชาติและต่อสู้กับโรคร้ายไข้เจ็บของมนุษย์ตั้งแต่โบราณกาล ได้นำเอาปรัชญาโบราณผสมผสานเข้ากับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและวิทยาศาสตร์สังคม จนกลายเป็นระบบทฤษฎีแพทย์แผนจีนที่มีหลักความคิดแบบองค์รวมและหลักการวิเคราะห์รักษาที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น เป็นคลังแห่งความรู้และเป็นรากฐานทางความคิดในการสืบทอดคุณค่านี้ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น

แพทย์แผนจีนนั้นเป็นศาสตร์การแพทย์ที่มีการตรวจรักษาโรคที่แตกต่างจากการรักษาแผนปัจจุบัน คือ การแพทย์แผนจีนจะมีการตรวจวินิจฉัยโรคที่มีลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวของศาสตร์การแพทย์แผนจีนอีกอย่างก็คือ สอนให้ใช้การตรวจ 4 อย่าง คือ

การตรวจ 4 อย่าง คือ

1. ดู คือ ดูสีหน้าท่าทาง การเดิน การพูดคุยและทุกอย่างที่มองเห็นจากทางภายนอก
2. สัมผัสคลำ เช่น คลำปาก คลำอุจจาระ
3. ถาม ถามประวัติ ความเป็นมาของการเกิดโรคและ
4. การจับชีพจร หรือที่เรียกกันจนเคยชินว่า “แม่ะ” โดยใช้นิ้วชี้ นิ้วกลางและนิ้วนางจับที่ข้อมือเหมือนจับชีพจรของแพทย์แผนปัจจุบัน

จากการได้ทำแบบสอบถามนักศึกษาคณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 10 คน พบว่า เหตุผลที่ได้เลือกศึกษาคณะการแพทย์แผนจีน มีดังนี้

1. เหตุผลในการเลือกศึกษาคณะการแพทย์แผนจีน สรุปได้ดังนี้
 - 1.1 เพราะชอบดูหนังจีน เห็นว่า มีหมอเทวดา เท่หัดดี เลยอยากเรียนจะได้รักษาคคนได้ทุกโรค
 - 1.2 คุณพ่ออยากให้ศึกษาคณะนี้
 - 1.3 เป็นแพทย์ทางเลือกที่ยังไม่ได้ยอมรับพอสมควร แต่สนใจในเรื่องการรักษา โดยการรักษาจะพึ่งธรรมชาติมากกว่าสารเคมี ซึ่งสารเคมีจะมีสารตกค้าง มีผลต่อร่างกายในอนาคต
 - 1.4 มีความสนใจทางด้านศาสตร์การฝังเข็ม
 - 1.5 สนใจในการช่วยเหลือคน มีความสุขที่ได้รักษาคคน
 - 1.6 เพราะว่าที่บ้านเป็นคนจีน แล้วก็อยากเรียนหมอจึงเลือกเรียนแพทย์จีน
 - 1.7 เรียนตามเพื่อน
 - 1.8 อยากรู้เรื่องยาจีน
 - 1.9 เริ่มจากต้องการช่วยดูแลคนที่บ้านและคนรอบตัว รวมทั้งมี โอกาสรู้จักกับแพทย์แผนจีนก่อนเข้าศึกษา และประทับใจกับศาสตร์แผนจีน

- 1.10 เพราะเห็นว่าศาสตร์แพทย์แผนจีนสามารถรักษาคณโดยใช้หลักของ
ธรรมชาติมารักษา แล้วมองไปที่ต้นเหตุของโรคมมากกว่า
2. ปัจจัยในการเลือกศึกษา สรุปได้ดังนี้
 - 2.1 ความชอบส่วนตัว
 - 2.2 คิดว่าถ้าเรียนไปแล้วจะสามารถรักษาคณไข้ได้หายในหลายๆโรค
 - 2.3 มีความรู้ความเข้าใจในการที่จะเข้าศึกษาในขณะนี้
 - 2.4 เมื่อเรียนจบไปจะสามารถเป็นแพทย์ที่ดีได้
 - 2.5 อยากให้ประเทศมีแพทย์ทางเลือกทางแพทย์จีนอีกทาง
 - 2.6 ทางครอบครัวทำงานในโรงพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ เลยเลือกที่จะไปสาย
สุขภาพ
 - 2.7 การรักษาคณไข้ให้หายจากอาการที่เป็นอยู่
 - 2.8 เป็นเหตุผลเกี่ยวกับการเลือกเรียนและเห็นผลว่าแพทย์แผนจีนเป็นสายอาชีพ
ที่มีเกียรติ และช่วยเหลือคนได้
 - 2.9 อยากเป็นหมอรักษาคณไข้
 - 2.10 มีความสนใจในคณะที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สุขภาพอยู่แล้ว พอมาได้เห็น
หลักสูตรของคณะการแพทย์แผนจีน รวมไปถึงศาสตร์การรักษาของแพทย์จีน จึง
มีความสนใจ
3. หลังจากจบการศึกษาไปแล้ว มีแนวทางในการทำงานอย่างไร
 - 3.1 ทำงานในโรงพยาบาลไปก่อนแล้วจะเปิดคลินิกให้ได้
 - 3.2 ทำงานตามโรงพยาบาลเพื่อหาประสบการณ์ก่อนจากนั้นก็เปิดคลินิกเป็น
ของ
ตนเอง
 - 3.3 ในอนาคตอาจจะมีคลินิกเป็นของตนเอง ไม่นานก็จะทำงานในโรงพยาบาล
 - 3.4 เปิดคลินิกเป็นของตนเอง
 - 3.5 เปิดคลินิก และทำงานในโรงพยาบาล
 - 3.6 ทำงานหาประสบการณ์ และไปศึกษาต่อ
 - 3.7 ทำงานในโรงพยาบาลของรัฐ จากนั้นก็เปิดคลินิกเป็นของตนเอง ทำควบคู่กัน
 - 3.8 อยากเปิดคลินิกเป็นของตนเอง
 - 3.9 ปัจจุบันทำงานแล้ว ก็พยายามทำในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเต็ม
ความสามารถ
 - 3.10 แนวทางการทำงานสามารถทำได้ทั้งในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน แล้ว
มีแนวโน้มจะเป็นที่ต้องการมากขึ้นในอนาคต

อนาคตการแพทย์แผนจีนในประเทศไทย

เพื่อให้การแพทย์แผนจีนได้เป็นสาขาการแพทย์ทางเลือกที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพของประชาชนไทยร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์แผนไทยตลอดจนการแพทย์ทางเลือกที่เหมาะสมอื่นๆ สถาบันการแพทย์ไทย-จีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ซึ่งมีอาจารย์นายแพทย์ชวลิต สันติกิจรุ่งเรือง เป็นผู้นำมีความคาดหวังว่าอนาคตการแพทย์แผนจีนในประเทศไทยจะมีลักษณะดังนี้

1. มีพระราชกฤษฎีการับรองสาขาศาสตร์การแพทย์แผนจีน ซึ่งออกตามมาตรา 5 (5) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 สาขาการแพทย์แผนจีนมีกฎหมายรองรับเท่าเทียมกับผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาอื่นๆ
- 1.2 ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนมีศักดิ์และสิทธิ์เทียบเท่ากับผู้ประกอบโรคศิลปะอื่นๆ
- 1.3 มีคณะกรรมการวิชาชีพการแพทย์แผนจีนที่เข้มแข็ง เพื่อดูแลมาตรฐานและการประกอบโรคศิลปะของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนให้เหมาะสมในการร่วมกับสาขา การแพทย์อื่นๆ ในการดูแลสุขภาพประชาชนไทย

2. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนประกอบด้วย

- 2.1 ผู้ได้รับอนุญาตประกอบโรคศิลปะด้วยศาสตร์การแพทย์แผน จีนตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 1/2543 ซึ่งผ่านการฝึกอบรมการแพทย์แผนจีนเพิ่มเติมในสถานการ ศึกษา ระดับอุดมศึกษาในหลักสูตรและผ่านการประเมินความรู้การแพทย์แผนจีนที่คณะกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนจีนที่กำหนด
- 2.2 ผู้ที่เรียนรู้การแพทย์แผนจีนจากบรรพบุรุษ ผ่านการฝึกงานในสถานพยาบาลที่มีแผนการแพทย์ แผนจีนมาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผู้ดำเนินการสถานพยาบาลรับรองว่ามีความรู้การแพทย์แผนจีน จริง และมีความประพฤติเรียบร้อย และผ่านการประเมินที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน ที่กำหนด
- 2.3 ผู้สำเร็จหลักสูตรการแพทย์แผนจีนจากสถานการศึกษาในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 5 ปี โดย คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนรับรองและผ่านการประเมินที่คณะกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนจีนที่กำหนด
- 2.4 แพทย์แผนปัจจุบันและผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาอื่นๆ ที่มีองค์ความรู้การแพทย์แผนจีน และ ผ่านการประเมินที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนที่กำหนด

3. สถานพยาบาลการแพทย์แผนจีนมีมาตรฐานตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541

4. ยา อาหาร และเครื่องมือแพทย์ที่จำเป็นได้รับการขึ้นทะเบียนและ เป็นไปตามกำหนดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5. สมาคมวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนจีนมีความเข้มแข็งและมีความสามัคคีในการดูแล

สมาชิกและคํุมครองประชาชน

6. ผู้ประกอบโรคศิลปะการแพทย์แผนจีนมีคุณลักษณะดังนี้

6.1 มีความรู้และทักษะการแพทย์แผนจีนตามมาตรฐานสากลซึ่งกำหนดโดยสมาพันธ์การแพทย์แผนจีนโลก ซึ่งครอบคลุมวิชา

6.1.1 หลักการการแพทย์แผนจีนพื้นฐาน

6.1.2 การวินิจฉัยโรคตามศาสตร์การแพทย์แผนจีน

6.1.3 การวิเคราะห์จําแนกโรคและอาการตามศาสตร์การแพทย์แผนจีน

6.1.4 การส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ตามศาสตร์การแพทย์แผนจีนได้แก่

1. การใช้สมุนไพรและตำรับยาจีน

2. การฝังเข็มและรมยา

3. การนวดทุยนา

4. การฝึกลมปราณซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องฝึกสมาธิ การหายใจ และการออกกำลังกาย

5. วิธีการอื่นๆ ตามที่สมาพันธ์การแพทย์แผนจีนโลกกำหนด

6. วิทยาศาสตร์การแพทย์ปัจจุบันและการแพทย์แผนไทยที่จําเป็นเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้สำหรับการบริการการแพทย์และสาธารณสุขในประเทศไทย

7. รู้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาศาสตร์การแพทย์แผนจีนให้ปลอดภัย มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และพึงตนเอง

สรุป

การแพทย์จีนมีประวัติอันยาวนาน นับแต่ยุคโบราณบรรพชนของจีนได้เรียนรู้ถึงการแพทย์จากการต่อสู้กับธรรมชาติเพื่อความอยู่รอด ในขบวนการค้นหาอาหารนั้น ก็ได้ค้นพบอาหารบางชนิดนั้นสามารถบรรเทาหรือแก้ไขอาการของโรคบางอย่างได้ นี่คือการค้นกำเนิดของการค้นพบและนำมาใช้ของยาจีน ในยุคสมัยที่มนุษย์เริ่มรู้จักใช้ไฟเพื่อให้ความอบอุ่นนั้น ได้ค้นพบว่าจากการประคบโดยใช้ก้อนหินหรือดินทรายที่ร้อนซึ่งห่อหุ้มด้วยหนังสัตว์หรือเปลือกไม้ สามารถรักษาอาการของโรคบางอย่างได้ จากการกระทำซ้ำๆ และพัฒนาวิธีการเรื่อยๆ จนกระทั่งเกิดวิธีการประคบด้วยความร้อน และการฝังเข็ม ในขบวนการประดิษฐ์เครื่องมือหินของยุคหินนั้น ได้ค้นพบว่าในการที่ได้สัมผัสส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายนั้น กลับสามารถทำให้ความเจ็บปวดของอีกส่วนหนึ่งหายได้ และพัฒนามาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบันนี้และแพร่ขยายไปยังประเทศต่างๆทั่วโลก ศาสตร์การแพทย์แผนจีนมีการรักษาที่น่าสนใจอันได้แก่ การฝังเข็ม การครอบแก้ว การนวดทุยหนา การใช้ยาสมุนไพรจากธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งศาสตร์ต่างๆเหล่านี้ไม่มีในแพทย์แผนปัจจุบัน แพทย์แผนจีนจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับการรักษาโรคของคนที่สนใจในศาสตร์การแพทย์ทางเลือกที่กำลังนิยมในปัจจุบันนี้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาประวัติความเป็นมาและ ศาสตร์ในการรักษาโรคต่างๆ ของการแพทย์แผนจีนนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อเพิ่มความเข้าใจ อีกทั้งยังวิจัยในการเลือกศึกษาการแพทย์แผนจีนของนักศึกษาไทย รวมถึงสถาบันที่เปิดสอนและสถานพยาบาลที่รองรับในการทำงาน

บรรณานุกรม

ตำราภาษาไทย

หมอไพร. (2550). **ชีวิตสมดุลแบบแพทย์แผนจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปาเจรา.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การแพทย์แผนจีนในประเทศไทย. เข้าถึงเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม. เข้าถึงจาก

<http://www.zhongyizone.com/article/91-2010-05-16-06-05-17.html>

คณะกรรมการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2555). **ทฤษฎีอิน-หยาง**

(**阴阳学说**). เข้าถึงเมื่อวันที่ 19 กันยายน. เข้าถึงจาก <http://cmed.hcu.ac.th/>

[index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=24](http://cmed.hcu.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=24).

ประวัติย่อของการแพทย์แผนจีน. เข้าถึงเมื่อ 14 กุมภาพันธ์. เข้าถึงจาก

<http://www.huachiewtcm.com/popuparticle.aspx?TopicID=5>

สมุนไพรดอกทอคอม. เข้าถึงเมื่อ 14 กุมภาพันธ์. เข้าถึงจาก

<http://www.samunpri.com/modules.php?name=Wej&file=sakprawatt>

สมุนไพรจีนจัดพิษดับอาการร้อนในจนถึงโรคมะเร็ง. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์. เข้าถึงจาก

<http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=9510000120513>

สรรพคุณสมุนไพรจีน. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์. เข้าถึงจาก

<http://www.n3k.in.th/%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%9E%E0%B8%A3/%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%9E%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B8%99>

Body mind & Soul balance. (2555). **การฝังเข็ม**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 19 กันยายน. เข้าถึงจาก

<http://www.thaiinyang.com>.

ประวัติย่อของการแพทย์แผนจีน. เข้าถึงเมื่อ 14 กุมภาพันธ์. เข้าถึงจาก

<http://www.huachiewtcm.com/popuparticle.aspx?TopicID=5>